

Undersøgelse af vandhuller ved Donslund og Slauggård i Billund Kommune med særligt henblik på løgfrø, 2016

Udført for Billund Kommune af Ravnhøj Consult, 2016

Vandhullet S10a – nyanlagt med indvandring af lille og stor salamander.

Ravnhøj Consult, august 2016

Indledning

Her følger en kortfattet beretning for en undersøgelse af 11 vandhuller ved Donslund syd for Hejnsvig og 18 vandhuller ved Slauggård øst for Vorbasse. Undersøgelsesområdets afgrænsning er besluttet af Billund Kommune. Formålet var især at undersøge forekomsten af løgfrø i de to områder, idet arten blev påvist begge steder ved en undersøgelse i 2008. Samtidig er der i de seneste år etableret en række nye vandhuller og andre er restaureret/oprenset med det primære mål, at fremme løgfrøens ynglevilkår.

Som en væsentlig sekundær effekt af undersøgelsen blev forekomst af øvrige fundne paddearter noteret, og dette materiale giver således et vist kendskab til de øvrige arters forekomst, og vandhullernes tilstand m.v.

Metode og tidspunkt

Undersøgelsen blev foretaget med ketscher-undersøgelse d. 27. og 28. juni 2016. Der blev her fisket i 10-45 minutter pr. vandhul afhængig af størrelse og andre forhold. Metoden giver ikke sikkerhed om forekomst eller ej, da man ikke kan vide sig sikker på at fange evt. tilstedeværende haletudser, især ikke hvis der kun er få. Man kunne have valgt vælge at supplere med en lytning i maj måned.

Resultater

De konkrete resultater er listet op i tabel 1 og 2. Her følger en række bemærkninger.

Donslund

Generelt har området en forholdsvis mager jordbund, og en landskabstype, som generelt bør give gode levevilkår for løgfrøen, herunder mange ekstensive arealer. Der blev dog ikke set tegn på Løgfrø i området, men det udelukker ikke, at den stadig findes. Men den kan også være uddød pga. for ringe levevilkår gennem en årrække. Dvs. for dårlige ynglevandhuller, da landbiotoperne skønnes velegnede.

Der blev fundet 3 paddearter: lille og stor salamander samt butsnudet frø

Der er nygravet hhv. restaureret 7 vandhuller indenfor undersøgelsesområdet. I disse var der endnu kun kommet meget lidt vegetation, og det vurderes, at det er grunden til, at de ikke var blevet befolket af padder endnu. Også antallet og diversiteten af vandinsekter var ret lavt. Dog er der klare tegn på, at bestanden af f.eks. de to salamanderarter her er ret svag, således at der først skal opbygges større bestande over nogle år. Men de nye vandhuller vurderes dog meget egnede til både salamandre og løgfrø, så der er næppe tvivl om, at antallet af salamandre, især lille salamander, vil stige mærkbart. Derimod er de nye vandhuller ikke så egnede til butsnudet frø, som kræver lavt vand til æglægning, og de fleste vandhuller har en ret stejl bredprofil, så vandet hurtigt bliver ret dybt – og dermed nok (for) koldt i frøernes æglægningsperiode. Det ses af tabel 1, at der tydeligvis er flest dyr i de gamle vandhuller, herunder det tilgroede vandhul nr. D7, der havde den største forekomst af butsnudet frø. Vandhullerne med nr. D1- D7

var alle endnu vegetationsfattige. Det vil ændre sig i løbet af 1-2 år. Det bør nævnes, at der blev fundet stavgæge i D2.

Slauggård

Undersøgelsesområdet i sydkanten af Slauggård Plantage og marker syd for plantage er præget af et markant skift i jordbunden, idet de østlige og nordlige del er næringsfattige, og visse dele endda meget næringsfattig med forekomst af f.eks. tørvemosser. De vestlige vandhuller (S9 og S10) er derimod beliggende i lerede jorder, og dermed mere næringsrige. Vandhullerne S2 og S8-S10 er alle nyanlagte.

Der blev fundet 5 paddearter i området: lille og stor salamander, løgfrø, butsnudet og spidssnudet frø. Der blev konstateret et meget stærk forekomst af begge salamanderarter, med repræsentation af lille salamander i 14 af 18 undersøgte vandhuller og stor i 10 af 18 vandhuller. Det bør nævnes, at der blev fundet stavgæge i S3.

Særlige bemærkninger til vandhullerne

S2 er helt nøgent og nygravet. Slet ingen vegetation og næsten uden liv. S3a var udtørret, og vurderes næppe egnet som ynglevand for padder. S3d er nok det mest næringsfattige/sure, og måske for surt til stor salamander. S4 var næsten udtørret, men der blev i små pytter fundet yngel af lille salamander. Disse har nok kun få chancer for overlevelse i forventning om snarlig total udtørring. S6 er en fremragende lokalitet, og vurderes at være kernelokalitet for både lille og stor salamander, løgfrø og spidssnudet frø. S7 – Knoldsø – er stor og vanskelig at befiske, muligvis forekomst af fisk her. S8 er nygravet og som S2 endnu uden vegetation og lavet lidt for lavvandet, så den ved undersøgelsen var under udtørring. S9a og S9b var nygrave i leret jord, og der var en stor forekomst af salamandre trods det, at de var nye og kun havde få vandplanter. Det skyldes utvivlsomt den store nærliggende kildebestand i S6. I de 4 nye tætliggende vandhuller S10a-d, som også er anlagt i lerjord, var der tilsvarende kun meget få salamandre, hvilket sandsynligvis også skyldes den længere afstand til kildebestanden i S6.

Løgfrø

Det lykkedes ikke – trods langvarige forsøg – at fange haletudser af løgfrø i området. Men ved at stå helt stille i vandet i S6 lykkedes det at se 6 store haletudser kortvarigt i overfladen. I de øvrige vandhuller blev der hverken set eller fanget løgfrø-haletudser. Men det behøver ikke at betyde, at de ikke kan være i andre vandhuller.

lagttagelser fra Ribe-egnen (Jens Vahl, pers. medd.) antyder, at netop foråret 2016 har været et dårligt år for løgfrøen, idet der flere steder blev lagt æg i april, og efterfølgende kom der omkring d. 1. maj en kold periode, hvor æggene blev ødelagt. De rådner, når vandtemperaturen synker til under 6 gr. Med forbehold for lokale forskelle i klima, kan dette være grunden til de få sete haletudser ved Slauggård i 2016.

Konklusion og perspektiver

Donslund

Undersøgelsen blev lavet for tidligt for så vidt angår de nye vandhuller, hvor der endnu ikke var kommet tilstrækkelig vegetation af vandplanter, så padderne kan blive tiltrukket. For de vigtige arter som løgfrø og stor salamander anbefales det generelt, at vente med undersøgelser til der er gået 2-4 vækstsæsoner efter nyanlæg af vandhuller.

Der er ikke noget der direkte tyder på, at der fortsat findes løgfrø i undersøgelsesområdet. Men det kan ikke udelukkes, og det er også muligt, at den i de kommende år kan indvandre til de nye vandhuller fra evt. ukendte forekomster i nabolaget.

Udover den usikre forekomst af løgfrø, er der grund til at bemærke forekomst af "bilag 4-arten" stor salamander ("bilag 4" henviser til EU's habitatdirektiv). Skønt der kun blev fundet to voksne hunner ved undersøgelsen, vurderes området med de nye vandhuller som generelt meget egnet, og har de formodede få dyr held med en rimelig ungeproduktion i det kommende år, kan området udvikles sig til et lille kerneområde for arten. Der anlægges to nye vandhuller og der restaureres to i efterår 2016.

Det anbefales at gentage undersøgelsen i sommeren 2018 eller 2019.

Det bemærkes endvidere, at der ikke blev fundet skrubtudse i området – som ellers er én af de mest udbredte danske paddearter.

Slauggård

Området byder med sin blanding af naturområder med skov, udyrkede områder samt ret ekstensivt landbrug på gode vilkår for de lokale paddearter. Der er forekomst af løgfrø, men der er på basis af denne ene undersøgelse usikkerhed omkring hvor stor og livskraftig denne er. Endvidere er Slauggård et kerneområde for begge salamanderarter, og disse vil vokse yderligere i de kommende år pga. de nyanlagte vandhuller. I en beskyttelsessammenhæng er der således væsentligt, at der er rig forekomst af bilag 4-arten stor salamander, og at denne fortsat vil kunne udvikles med indvandring til de nye vandhuller.

For Slauggård gælder det samme som for Donslund vedr. de nye vandhuller, at undersøgelse bør afvente, at der er kommet lidt mere vegetation i vandhullerne. Det anbefales derfor, at undersøgelsen gentages i 2018 eller 2019 for at se status til den tid.

Heller ikke ved Slauggård blev det set skrubtudse.

/

Jesper Tofft, 3. august 2016

www.ravnhøj.dk

Tabeller (vedr. placering af vandhuller henvises til kort)

Vandhul	Lille Sal.	Stor sal.	Skrubtudse.	Løgfrø	Butsn. frø	Spidssn. frø
D1	0	0	0	0	0	0
D2	1 stk. yngel	0	0	0	0	0
D3	0	0	0	0	0	0
D4	0	0	0	0	0	0
D5	0	0	0	0	0	0
D6	0	0	0	0	0	0
D7	1 ad hun + flere yngel	0	0	0	Mange yngel	0
D8	En del yngel	0	0	0	En del yngel	0
D9	1 han + 2 hun + få yngel	2 ad hun	0	0	Mange yngel	0
D10	3 yngel	0	0	0	0	0
D11		0	0	0	Få yngel	0

Tabel 1: oversigt, padder ved 11 vandhuller i Donslund

Vandhul	Lille sal.	Stor sal.	Skrubtudse.	Løgfrø	Butsn. frø	Spidssn. frø
S1	8 ad.	4 yngel	0	0	0	0
S2	0	0	0	0	0	0
S3a	0	0	0	0	0	0
S3b	1 ad + > 30 yngel	1 ad + 1 yngel	0	0	0	0
S3c	40-50 yngel	4 yngel	0	0	1 yngel	3 yngel
S3d	5 yngel	0	0	0	0	0
S4	4 yngel	0	0	0	0	0
S5	2 ad+ 3 yngel	2 yngel	0	0	0	0
S6	>150 yngel	> 30 yngel	0	6 yngel	0	25 yngel
S7	20 yngel	4 yngel	0	0	0	2 yngel
S8	2 yngel	0	0	0	0	0
S9a	> 50 yngel	3 yngel	0	0	0	0
S9b	1 ad + 30 yngel	10 yngel	0	0	0	0
S9c	1 ad + 50 yngel	8 yngel	0	0	0	3 yngel
S10a	4 yngel	1 yngel	0	0	0	0
S10b	5 yngel	0	0	0	0	0
S10c	0	0	0	0	0	0
S10d	0	0	0	0	0	0

--	--	--	--	--	--	--

Tabel 2:Oversigt, padder ved 18 vandhuller ved Slauggård